

Afazja

Afazja to „częściowa lub całkowita utrata umiejętności posługiwania się językiem (czyli systemem znaków i reguł gramatycznych) spowodowana uszkodzeniem odpowiednich struktur mózgowych” (Styczek 1979) lub „zaburzenie dowolnego posługiwania się strukturami językowymi (zarówno w zakresie nadawania jak i odbioru mowy) na skutek rozchwiania ich korowych wzorców ruchowo-brzmieniowych, czyli artykulacyjno-słuchowych” (Mierzejewska 1977).

Afazja to zaburzenie, które dotyczy zarówno odbioru jak i nadawania mowy.

Przyczyną zaburzeń afatycznych jest uszkodzeniem struktur korowych mózgu odpowiedzialnych za mowę.

Główne problemy dzieci z afazją w zakresie umiejętności językowych

Dzieci z afazją nie stanowią grupy jednolitej. Jedne dzieci mają trudności w realizowaniu planów motorycznych wypowiedzi słownych przy relatywnie mniej zaburzonej zdolności rozumienia mowy. Inne zaś mają trudności w rozumieniu komunikatów werbalnych przy lepiej zachowanej zdolności do wypowiadania słów, zdań czy dłuższych tekstów bez pełnej świadomości ich znaczenia.

Afazja zaburza cały system językowy – wszystkie podsystemy języka tj: fonetyczno-fonologiczny, fleksyjno-składniowy, leksykalno-semantyczny, oraz czynności mowy: powtórzenie, rozumienie, nadawanie. Bez względu na to jaki rodzaj zaburzenia systemu językowego jest niedokształcony i jaka jest jego rozległość wszystkie dzieci afatyczne spotykają się z poważnymi problemami w komunikowaniu się z otoczeniem za pomocą mowy. Dzieci afatyczne nie tylko nie potrafią posługiwać się językiem, ale też mają problemy z czytaniem i z pisanem.

Objawy afazji u dziecka: trudności z wytwarzaniem dźwięku, przestawki głoskowe, zamienianie dźwięków lub opuszczanie głosek, błędy artykulacyjne, mowa nie rozwija się wcale bądź rozwija się ze znacznym opóźnieniem, mowa została zahamowana bądź po nabyciu utracona, pomimo prawidłowego słuchu dziecko nie rozumie znaczenia wypowiedzianych do niego słów, problemy z wypowiedzaniem słów w trybie spontanicznym jak i naśladowczym, zniekształcenia brzmienia słów, niemożność wypowiedzania dłuższych słów, łatwe zapominanie brzmienia już wcześniej utrwalonego słowa, ciche przygotowywanie się przed właściwym użyciem słowa, ubogie słownictwo, ograniczenie się do jednorazowych wypowiedzi, przy dłuższych wypowiedziach zaburzona składnia, a także zaburzenia w nazywaniu przedmiotów, nie radzenie sobie z szukaniem odpowiedniego słowa, trudności rozumienia wypowiedzi. Dzieci afatyczne charakteryzuje też: zaburzenie uwagi i zaburzenie pamięci, uczucie zmęczenia, labilność emocjonalna, nadpobudliwość, trudności w opanowaniu treści dydaktycznych.

Należy podkreślić, że spektrum objawów i ich nasilenie może się znacznie różnić u każdego dziecka.

Dziecko o typie afazji powinno być diagnozowane wszechstronnie. Postawienie rzetelnej diagnozy wymaga nie tylko kilku spotkań z logopedą, ale udziału wielu specjalistów (tj. psychologa, neurologa, audiologa, pedagoga). Terapia powinna być poprzedzona wnikliwą diagnozą i podjęta natychmiast po jej przeprowadzeniu. Terapia jest procesem długotrwałym, często wieloletnim, która

przeważnie obejmuje cały wiek rozwojowy oraz okres edukacji dziecka.

Brak terapii zaburzeń afatycznych może doprowadzić do poważnych trudności w nauce szkolnej, a także do problemów dziecka w sferze społecznej i emocjonalnej.

Logopeda, S. Mucha

Opracowano na podstawie:

- *Czasopismo Forum logopedy: nr 11, nr 13 (2016r).*
- *Strona internetowa: www.poradniklogopedyczny.pl.*